

Förebygga katastrofer och bygga upp

Kubanerna hjälps åt

Gabor Tiroler

Under en två veckors resa i somras med "Medicinare för Kuba" och efterföljande fyra veckor med språkstudier och turism slapp jag uppleva någon orkan. Men rejäla skyfall som dränkte gatorna och stoppade all trafik det var jag med om. Den effektiva uppstädningen såg vi också.

På resan deltog en internationell expert på katastroförebyggande och i ett miniseminarium för gruppen förklarade han hur orkanens uppvindar lyfter hustaken. Sedan såg vi en film som visats på STV om megastäder, och den handlade just om Kubas katastrofberedskap. För en gångs skull fick Kuba en positiv framtoning och filmen visade hur t.o.m. högt uppsatta myndighetspersoner i USA fick ta lärdom av Kuba.

Hösten 2008 drog orkanen Gustav med förödande kraft över Kuba men krävde inte mer än ett dödsoffer. En tid senare dödades hundratals av en orkan i Haiti. "Allmänheten var oförberedd på faran. Det fanns inga informationer om orkanen som var på väg", rapporterade Sveriges ambassadör från Haiti i svensk radio den gången.

När orkanen Katrina förstört New Orleans sommaren 2005 och dödat över 1 800 människor patrullerade trupper för att skydda affärerna. I Kuba hjälpte soldaterna till att reparera skadorna.

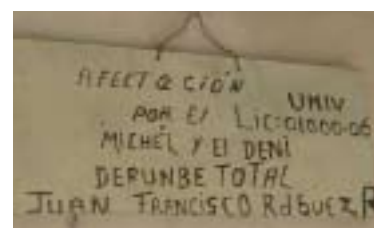
Orkanperioden varar från juni till november i Karibien. Kuba ordnar varje år en nationell övning i katastrofberedskap: första hjälpen, brandsläckning, evakuering. När en orkan närmar sig kör högtalarbilar runt med kontinuerliga varningar och anvisningar. Då blir det ofta elavbrott men de flesta är beredda med batteridrivna radioapparater. Dricksvatten lagras.

Min vän Eduardo var med när orkanen Gustav drog över Cienfuegos 2008. Det blev helt mörkt med fruktansvärda vindar. Byggnaden skakade. Han kikade försiktigt ut genom fönstret. Plötsligt blev det ljus och vindstilla. Men han gick inte ut. Efter en halvtimme - trekvart blev det mörkt igen och stormvindarna återvände med enorm kraft. Som andra hade han lärt sig att lugnet är stormens öga. Den som går ut kan överraskas och i värsta fall skadas eller dödas.

Stormen varade totalt i sex timmar och den värsta delen omkring fyra. Min bror Zoltan var också där under de dramatiska dagarna, evakuerad till ett solitt hotell. Orkanen orsakade massor av förstörelse, hus som rasat, träd som brutits men reparationerna började omedelbart. De var utan ström i fyra dagar och utan kranvatten i sex hela dagar, när vattenverket skadats. Men tankbilar med vatten cirkulerade kvarter för kvarter och folk fick hämta i hinkar. Skadorna var mest omfattande på odlingar: fruktträd, grönsaker, bananträd. För att motverka varubrist organiserades transporter från andra provinser. På samma sätt skickades elektriker och kraftledningsarbetare från andra provinser till Cienfuegos. Vatten, mat och elektricitet hade högsta prioritet.

Detta hus raserades helt av orkanen. En skylt på det nya huset visar att myndigheterna bistått med material för återuppbyggnad.
Foto Gabor Tiroler

Universitetet hade uppehåll i studierna två veckor men studenter och lärare samlades för att rensa upp medan grupper av reparatörer och byggnadsarbetare gick igång för att reparera skadorna.

Polisen hade ökad bevakning, för det finns asociala typer som vill passa på att stjäla eller plundra, men de får inte så många tillfällen.

Civilt försvaret organiserar katastrofberedskapen. Meteorologerna informerar dem och de i sin tur informerar befolkningen.

Hela tiden pågår upplysning och utbildning. Orkanerna kan ha en diameter på 4–500 km och hastigheter på 200–250 km i timmen. I kustnära områden är det risk för översvämningar av havsvatten och dessutom åtföljs orkanerna av skyfall. Faran för människor består i att träffas av fallande träd och lösa föremål som flyger omkring samt nedrivna kraftledningar.

När en orkan närmar sig inom sjuttiofyra timmar informeras befolkningen att de ska vara beredda: rengöra gatorna, såga ner träd o grenar nära kraftledningar, rengöra avloppsledningar och diken. När den är på två dygns

forts sid 17

forts från sid 16

avstånd utfärdas varningar och man vidtar åtgärder för att skydda människoliv, djur och ekonomiska resurser framför allt de som gäller livsmedelsförsörjningen och industrin. Glasfönster tejpas och fönsterluckor säkras. Tjugofyra timmar innan orkanen ska träffa landet inträder ett larmtillstånd. Då evakueras människor från känsliga områden och osäkra byggnader till skolor, hotell och andra säkra byggnader. Elen stängs av och alla ska vistas inne. Folk kan följa utvecklingen på batteridrivna radioapparater, och det gäller att veta att det kan bli vindstilla i flera timmar i ”stormens öga” innan orkanen slår till med full kraft.

Återbyggnaden påbörjas omedelbart men det kan ta lång tid att reparera alla hus som raserats och skadats. Regeringen erbjuder de drabbade rabatterat byggnadsmaterial.

De hjälps åt i det kubanska samhället och folket lutar på sina myndigheter. Det är skillnaden mot många andra länder och samhällen. Den skillnaden kan betyda livet.

Medicinare för Kuba.

Gábor Tiroler som är folkhälsovetare samordnar nätverket Medicinare för Kuba. Läs om dem på www.svensk-kubanska.se Nästa studieresa planeras till november 2012.

